

Чăваш Республикин Пуçлăхĕн указĕпе килĕшÿллĕн 2022çул Чăваш енре чăвашсен мухтавлă ҫыннисен ҫулталăкĕ. Урок темине ҫак мероприятпе килĕшÿллĕн хатĕрленĕ.

Эсир пĕлетĕр-и? вĕйĕ урок

Хатĕрлекенĕ: Ҫĕрпÿ районĕнчи Апакасси шкулĕнче чăваш чĕлхипе литературине вĕрентекенĕ Павлова Елена Александровна

Урок эпиграфĕ: Пĕличчен – йывăр, пĕлсен – ҫамал.

(Ваттисен сăмахĕ)

Урок тĕллевĕ:

- 1. ачасен тавракурăмне пуянлатасси
- 2. тавҫăрулăха ўстересси
- 3. шухăшлав хăвартлăхне аталантарасси

Вĕйĕ йĕрки:

- Вĕйĕра 2 тур,(командăпа та, пĕчченшерĕн те выляма пулать)
- Суйлав турĕ. 1-мĕш турта 4 темăпа ыйту ушкăнĕ. Кам ытларах ыйту ҫине тĕрĕс хурав парать, ҫав 2 –мĕш тура куҫать. Кашни ыйтаван балл хакĕ пур(1-5б) .
- 2-мĕш турта 4 темăпа ыйту ушкăнĕ, кашнинче 5-шер ыйту, ыйту йывăрлăхне кура(5-25 б). Кам ытларах балл пухать,ҫав ҫĕнтерет, тĕрĕс мар хурав пулсан ыйту тепĕр ачана куҫать.

Тема: Чĕвĕлти чăваш чĕлхи

- 1.Чăваш чĕлхи куне хăҫан уявлаҫҫĕ?(ака уйăхĕн 25-мĕшĕ)
2. Чăваш ҫенĕ ҫырулăхĕ пуçланнăранпа миҫе ҫул ҫитрĕ? (151çул)
3. И.Я.Яковлевăн пĕрремĕш алфавитĕнче миҫе сас палли пулнă(47)
- 4.Чăваш чĕлхинчи хăш пуллев пайĕ вырăс чĕлхинче ҫук? (евĕрлев сăмахĕ)
- 5.Чăваш чĕлхи мĕнле чĕлхесен ушкăнне кĕрет? (тĕрĕк)

Тема :Чăваш литератури

- 1.*Тухман ҫын тухсан тăман тухать* предложенире мĕнле илемлĕх мелĕ пур? (аллитерации)
- 2.Чăваш Республика гимнĕн авторĕсем. (Г. Лебедевпа И. Тукташ)
3. Казанков ҫыравҫăн литературăри псевдонимĕ мĕнле-ши? (Хусанкай)
4. Ҫеҫпĕл Мишшин чăн хушамачĕ. (Кузьмин)

5. Литература тессем. (Эпика, лирика, драма)

Чевелти чаваш чѣлхи	Чаваш литератури	Таван енѣн паллӑ сыннисем	Тѣп хуламӑр Шупашкар
1	1	1	1
2	2	2	2
3	3	3	3
4	4	4	4
5	5	5	5

Тема: Таван енѣн паллӑ сыннисем

1. Уйкас ялѣнче суралнӑ паллӑ композитор ячѣ (Аристарх Орлов-Шуцӑм)
2. Уйкас ялѣн паллӑ артистки (Елена Шорникова)
3. Спортсмен, тренер, учитель. Рацсӣй шайѣнче самбо кѣрешӑ мелѣн кѣмѣл призерѣ. (Владимир Ядринцев)
4. Сѣрпӑ районѣнчи Патӑрьелте суралнӑ паллӑ композитор, поэт, писатель, драматург, дирижер. (Ф. Павлов)
5. Сѣрпӑ хулинчи 1№ школ кам ячѣпе хисепленсе тӑрать? (М. Силантьев)

Тема: Таван хуламӑр Шупашкар

1. Шупашкар хулине хӑсан никѣсленѣ? (1469с)
2. Хула гербѣ сӣнче миҫе, мѣнле кайӑк укернѣ? (5 кӑвакал)
3. И. Яковлев палӑкѣ аҫта ырнаҫнӑ? (Наци библиотеки умѣнче)
4. МТВ -Центр ырнаҫнӑ урам кам ячѣпе хисепленет? (И. Яковлев проспекчѣ)
5. Хула заливе хѣрринче чаваш тумѣн пысӑк макечѣ пур? Мѣн вӑл? (Тухья)

Чăваш енĕн паллă ҫыннисем	Чăваш театрĕ	Произведени ячĕ тăрăх авторне туп	Кам ку?
5	5	5	5
10	10	10	10
15	15	15	15
20	20	20	20
25	25	25	25

Тема: Чăваш енĕн паллă ҫыннисем

1. Тенче услахане вĕҫнĕ чăвашсен пĕрремĕш космонавчĕ(Андрьян Николаев).
2. Будайка ялĕнче ҫуралнă паллă командир ячĕ (Василий Чапаев)
3. П. Хусанкай арăмĕ, Раҫсей тава тивĕҫлĕ артистки(Вера Кузьмина)
4. Чăвашсен пĕрремĕш президенчĕн ячĕ (Николай Васильевич Федоров)
5. Паллă архитектор, Питĕрти «Ҫуллахи сад» карта авторĕ. (Петр Егоров)

Тема: Чăваш театрĕ

- 1.Чăваш театрне пуҫласа яраканĕ(Иоаким Максимов-Кошкинский)
- 2.Чăваш театрĕ миҫемĕш ҫулта пуҫланса кайнă?(1918ç)
- 3.Пĕрремĕш спектакль мĕн ятлă пулнă? («Хăв пурăнас тенĕ пек ан пурăн»)
- 4.Шупашкар хулинче миҫе театр?(5)
5. Ҫĕрпү районĕнчен тухнă паллă артистсене асăнăр(Нина Григорьева, Н.Григорьев , Елена Шорникова, Елена Иовлева)

Тема : Произведени ячĕ тăрăх авторне туп

1. «Нарспи» поэма (К. Иванов)
2. «Арҫури» (М.Федоров)
3. «Хăнаран» (М. Трубина)

4. «Тинёсе» савă (Çеçпёл Мишши)

5. «Ягуар» (М. Кипек)

Тема: Кам ку?

1. 1899çулта Канаш районёнчи Касаккасси ялёнче суралнă паллă поэт (Çеçпёл Мишши)

2.1890 çулта Пушкăрт республикинчи Слакпуç ялёнче кун çути курнă поэт. (К. Иванов)

3.1907 çулта Тутар республикинче Сиктёрме ялёнче суралнă поэт (П. Хусанкай

4. 1848 çулта Тутар республикинче кун çути курнă паллă вёрентекен, (И. Яковлев)

5. 2020 çултанпа Чăваш Республикин ертүси шутланать. (О. А. Николаев)

Урок пётёмлетёвё. Ачасен ёсне хак пани.